

• **Технические науки**

қолдану бағыттары көрсетілген. TQM моделін құрастыру дегеніміз сапа менеджментінен кәсіпорындағы сапа менеджментіне көшуді білдіреді. Бұл өз кезегінде кәсіпорынның экономикалық және әлеуметтік тиімділігін арттырады.

Кілттік сөздер: сапа менеджменті, СМЖ, сапа менеджмент жүйесі, ИСО, TQM.

Жумабеков М.Е., Мухтарова М.Н., Нурғалиева К.Е., Баймаханов Г.А., Дандыбаева А.К.

О совершенствовании менеджмента качества на предприятии

Резюме. Приведены исследования основных подходов менеджмента качества на основе стандартов и концепции качества, т.е. сопоставление концепции стандартов ИСО и TQM. В данных стандартах показаны общие базовые принципы, но разные целевые назначения. Создание моделей TQM означает переход от менеджмента качества к качеству менеджмента предприятия, что повышает экономические и социальные эффекты предприятия.

Ключевые слова: менеджмент качества, СМЖ, система менеджмента качества, TQM, ИСО.

УДК 622.276.72

G.A. Baymakhanov, A.K. Dandybaeva, A.B. Yurgabay.
(Al-Farabi Kazakh National university Almaty, Kazakhstan.
E-mail: aydana1394@mail.ru)

PROBLEMS AND IMPROVEMENTS MANAGEMENT OF QUALITY IN CONSTRUCTION

Abstract. The necessity of introduction and use of the ISO 9001 quality management system in the construction industry is given. The definition of the system, principles and fundamentals of its application technology are given. Comparative characteristics of certification and licensing of the construction industry are given in terms of their criteria and management technology. It is shown about the effectiveness of using the principles of quality management in the organizations of the construction industry, the ways of increasing the efficiency of work are shown.

Key words: management system, construction works, ISO, certification, economic efficiency.

Г.А. Баймаханов, А.К. Дандыбаева, А.Б. Ырғабай
(Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық Университеті,
Алматы, Қазақстан Республикасы)

ҚҰРЫЛЫС САЛАСЫНДАҒЫ САПА БАСҚАРУ ПРОБЛЕМАЛАРЫ МЕН ДАМУЫ

Аңдатпа. Құрылыс саласында ИСО 9001 сапа менеджменті жүйесін енгізу және пайдалану қажеттілігі келтірілген. Жүйені, оны қолдану қағидалары және негіздері пайдалануын көрсетілген. Құрылыс саласындағы сертификаттау мен лицензиялаудың салыстырмалы сипаттамалары мен критерийлері мен басқару технологиялары бойынша дерек берілген. Құрылыс индустриясының ұйымдарында сапа менеджменті қағидаларын қолданудың тиімділігі туралы, оның тиімділігін арттыру жолдары көрсетілген.

Түйінді сөздер: басқару жүйесі, құрылыс жұмыстары, ИСО, сертификаттау, экономикалық тиімділік.

Адамзат өркенінің экономикалық мүмкіндіктері осуі мен дамығаны сияқты, тұтыну нарығының сұраныстары да айтарлықтай өсті. Біріншіден, сұранысқа сәйкес өндіруші күйтерді дамытудағы негізгі вектор тауар шығарылған өнім мөлшері жатса, қазіргі уақытта мұндай вектор - олардың сапасы. XX ғасырдың 50-ші жылдарынан бері «Сапа менеджменті» жөніндегі арнайы ғылым құрылды және үнемі дамып келеді, қазіргі заманғы тұжырымдамасы «Жалпы сапа менеджменті» (TQM жүйесі) болып табылады /1/.

Сапа басқарудың негізгі құралдарының бірі стандарттау болып табылады, ол сондай-ақ оның дамуының ұзақ эволюциялық жолынан өтті: өндірушінің стандартынан олардың өнімдеріне дейін, оның сипаттамаларын ИСО 9000 сериялы халықаралық сапа стандарттарына дейін қалыптастыру, олар өнімге емес, өндіруші ұйымның сапа менеджменті жүйесіне (СМЖ) қойылатын талаптарды белгілейді. Сонымен бірге, талаптар кез-келген ұйым мен кез-келген өнім үшін әмбебап /2/.

ИСО 9000 стандарттары үнемі жетілдіріліп және 5-6 жылда бір рет қайта шығарылады. Бірінші шығарылым - 1987 жыл. Екінші шығарылым - 1994 жыл. Үшінші шығарылым - 2000 жыл. Қазақстанда стандарттар үш негізгі стандартты қысқартумен ұлттық деңгейде тіркелген: ҚР СТ ИСО

МАЗМУНЫ

Жер туралы ғылымдар

<i>Рақышев Б.М., Жүнісов А.А., Аршамов Я.К.</i> ҚАЗАҚСТАННЫҢ МИНЕРАЛДЫҚ ШИКІЗАТ ҚОРЫНЫҢ ҚАЗІРГІ ТАҢДАҒЫ ЖАҒДАЙЫ МЕН ПРОБЛЕМАЛАРЫ	3
<i>Канафин К.М., Шагарова Л.В.</i> ВЕГЕТАЦИЯЛЫҚ ИНДЕКСІН ҚОЛДАНЫП «НАРЫН» ҚҰМДЫ МАССИВЫН ГИДРОГЕОЛОГИЯЛЫҚ ЗЕРТТЕУ	10
<i>Таукенов Т.Р., Джаналеева К.М., Ержанова Ж.С.</i> БҰҚТЫРМА ӨЗЕНІ АЛАБЫНДА ЕЛДІ-МЕКЕНДЕРДІҢ МАҒЫНДА ҚАУІПТІ АРНАЛЫҚ ЖӘНЕ ЭРОЗИЯЛЫҚ ҮРДІСТЕРДІҢ БІЛІНУІ.....	18
<i>Сатбаева Г.С., Тәуберзина О.Б.</i> ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДАҒЫ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ БІЛІМ: ҚАЛЫПТАСУЫ ЖӘНЕ ДАМУЫ ЖОЛДАРЫ.....	24
<i>Дүйсебаева К.Д., Абилова А.Б., Кенеспаева Л.Б., Махситова Г.Г.</i> ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БАТЫС ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСЫ ТҮРҒЫНДАРЫНЫҢ ДЕНСАУЛЫҚ ЖАҒДАЙЛАРЫ МЕН ӨМІР СҮРУ ҮРДІСІ «ШАРТТАРЫ» АРАСЫНДАҒЫ БАЙЛАНЫСТЫ ТАЛДАУ.....	29
<i>Тоқбергенова А. А., Темірәлі А.М.</i> ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН АЙМАҒЫНДАҒЫ ШАРУАШЫЛЫҚТЫҢ ДАМУ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....	33
<i>Арынова Ш.Ж., Рысханов Л.П., Соктоев Б.Р., Корогод Н.П.</i> ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ЗЕРТТЕУДЕГІ АНТРОПОГЕНДІК КАРБОНАТТЫ ТҮЗІЛІМДЕРДІҢ ГЕОХИМИЯЛЫҚ АҚПАРАТТЫЛЫҒЫ.....	38
<i>Сатбаева Г.С.</i> ҚОРШАҒАН ОРТАНЫҢ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ-САНИТАРЛЫҚ ЖАЙ-КҮЙІ.....	42

Техникалық ғылымдар

<i>Ахамбаев Р.С., Мұратқызы А.</i> РЕАКТИВТІК ҚУАТТЫҢ БЕЙСЫЗЫҚТЫ ТҮТЫНУШЫЛАРҒА АРНАЛҒАН ФИЛЬТОКОМПЕНСАЦИЯЛЫ ҚҰРЫЛҒЫНЫ ӨЗІРЛЕУ	48
<i>Құли Ж.Т., Омарова Ж.Б.</i> ЦЕМЕНТ ЖӘНЕ ЦЕМЕНТ КЛИНКЕРІНІҢ САПА КӨРСЕТКІШТЕРІ.....	54
<i>Козбағаров Р.А., Утебаев А.А.</i> ТИЕУ-ТҮСІРУ МАШИНАЛАРЫНЫҢ АДЫМДАУШЫ ҚОЗҒАҒЫШЫНЫҢ ДИНАМИКАСЫНЫҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ	58
<i>Исмакова М.Т., Қалижанова А.У.</i> АҚПАРАТТЫҚ МОДЕЛЬДЕУ ТЕХНОЛОГИЯСЫН ЕНГІЗЕТІН АВТОМАТТАҢДЫРЫЛҒАН ЖОБАЛАУ ЖҮЙЕЛЕРІ.....	64
<i>Жұмбақов М.Е., Мухтарова М.Н., Нұрғалиева К.Е., Баймаханов Г.А., Дағылбаева А.К.</i> КӘСІПОРЫНДАРДАҒЫ САПА МЕНЕДЖМЕНТІН ЖЕТІЛДІРУ.....	69
<i>Баймаханов Г.А., Дағылбаева А.К., Ырғабай А.Б.</i> ҚҰРЫЛЫС САЛАСЫНДАҒЫ САПА БАСҚАРУ ПРОБЛЕМАЛАРЫ МЕН ДАМУЫ.....	74
<i>Витулёва Е.С., С.Т. Байпақбаева, И.Э. Сүлейменов</i> ТАРАТЫЛҒАН ЖҮЙЕДЕГІ АҚПАРАТТЫ МАКРОСКОПИЯЛЫҚ ТҮРДЕ ЖАЗБА ЖАЗУ АЛГОРИТМІ.....	78
<i>Бақиева А.Т., Ирғибаев Т.И.</i> МАГИСТРАЛДЫҚ ГАЗҚҰБЫРЫНЫҢ БҰЗЫЛУ ҮРДІСІНЕ МИКРОЖАРЫҚТАРДЫҢ ӨСУІ ӨСЕРІНІҢ ЗАРДАПТАРЫН ЗЕРДЕЛЕУ	84
<i>Кәрібаева А.С., Рахимова Д.Р., Абдуали Б.А., Әмірова Д.Т.</i> АНАЛИЗ МАШИННОГО ПЕРЕВОДА КАЗАХСКОГО ЯЗЫКА.....	90
<i>Козбағаров Р.А., Керімбекұлы Р.Қ.</i> БЕТ ӨҢДЕУГЕ АРНАЛҒАН ЖЫЛТЫРАТЫП - ТЕГІСТЕЙТІН ҚОЛДЫҚ МАШИНАСЫ.....	96
<i>Шаратбеков Т., Жауыт Ө.</i> ЕКІ САТЫЛЫ ЦИЛИНДРЛІ БЕРІЛІСТІ САНДЫҚ МОДЕЛЬДЕУ.....	101
<i>Витулёва Е.С., Байпақбаева С.Т., Сүлейменов И.Э.</i> КҮН ФОТОЭЛЕКТРЛІК ПАНЕЛЬДЕРІНЕ НЕГІЗДЕЛГЕН ЖИНАЛМАЛЫ ПЕРНЕТАҚТАНЫҢ КОНСТРУКЦИЯСЫ.....	107